

ANEXE GUIA ACADEMICA

DRET PROCESSAL PENAL

Grup W

Primer Quadrimestre

Curs 2019/2020

VNIVERSITAT
E VALÈNCIA
Facultat de Dret

I.- DADES D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	Dret Processal Penal
Caràcter:	Obligatori
Titulació:	Grau Dret
Curs:	Quart
Departament:	Dret Administratiu i Processal Àrea de Dret Processal http://www.uv.es/dretadmproc
Professores responsables:	- Ana Lucas Machí (ana.lucas@uv.es) Despatx 3P06 Edifici Departamental Tutorías Professora Lucas: electròniques i presencials: Dilluns de 12,30 a 14,00 h - Raquel Borges Blázquez (raquel.borges@uv.es) Despatx 3D01 Edifici Departamental Tutorías Professora Borges: electròniques i presencials: Dimarts de 12:30 a 13:30 h

II.- INTRODUCCIÓ A LA ASSIGNATURA

Mitjançant l'assignatura «Dret Processal Penal», l'estudiant s'introdueix en l'estudi del procés mitjançant el qual l'Estat exercita el "*ius puniendi*" del que es titular en exclusiva.

Prohibida, amb les seues excepcions, la autotutela, els bens jurídics essencials de la nostra societat que es contenen en el Codi Penal sols poden ser protegits pels jutges i magistrats mitjançant el procés. Un procés, el penal, que es configura a partir de la idea de que lo que imperen son es interessos públics -per eixe motiu existeix la figura del Ministeri Fiscal- i en menor mesura, els dels particulars -del ofès i/o perjudicat-.

III.- OBJECTIUS GENERALS

Els objectius de la assignatura son l'adquisició dels coneixements basics en torn a la tutela penal. Sobre la base de lo estudiat en les assignatures de Introducció al Dret Processal i Dret Penal, l'estudiant obtindrà els coneixements basics sobre la ordenació jurídica per al exercici de la potestat sancionadora del Estat.

En concret, els objectius que s'han de aconseguir son:

- Aplicar els conceptes jurídic-processals estudiats a la Part General sobre la jurisdicció, l'acció i el procés així com els seus principis.
- L'estudi de la jurisdicció penal, analitzant els seus principis i òrgans que la exerciten
- L'anàlisi de l'acció penal i el seu desenvolupament pràctic
- L'estudi del procés penal
- L'estudi del procés de declaració
- L'estudi del procés d'execució penal, instrument essencial de compliment de les penes imposades pels Tribunals penals
- L'estudi de la tutela judicial cautelar penal

IV.- DESTRESES A ADQUIRIR

Aquesta assignatura esta orientada a que l'alumne obtingui aquestes destreses com a resultat del aprenentatge:

- a) Capacitat per a buscar i identificar les diferents situacions de fet amb rellevància jurídic-processal
- b) Capacitat per a aplicar els coneixements teòrics i pràctics adquirits a estes situacions
- c) Raonar, argumentar i interpretar utilitzant el mètode jurídic
- d) Capacitat per a resoldre casos concrets:
  - a. Identificant les qüestions i problemes processals
  - b. Buscant i tractant la informació
  - c. Exposant de forma oral i escrita les resolucions jurídiques

V.- TEMARI

TEMA 1.- CONCEPTES ESENCIALS

- I. Els monopolis en l'aplicació del dret penal
  - A. Aplicació del Dret
  - B. Exclusivitat Estatal
  - C. Exclusivitat pels Tribunals
  - D. Exclusivitat processal
  - E. Inexistència de drets subjectius materials, facultats processals
- II. La garantia jurisdiccional
- III. La acomodació del procés al dret material aplicat
  - A. La aplicació del Dret provat

- a. El principi d'oportunitat
    - b. El principi dispositiu
    - c. El principi d'aportació de part
  - B. El cas especial de les normes civils de *ius cogens*
    - a. Actuació exclusivament judicial
    - b. Conseqüències de la no disposició
  - C. La aplicació del Dret penal
    - a. Principi de necessitat
    - b. Creació artificial del Ministeri Fiscal
    - c. Activitat preparatòria pública
- IV. El procés penal com garantia del dret de llibertat

TEMA 2.- LA COMPETENCIA PENAL

- I. Extensió i límits de la jurisdicció espanyola en l'ordre penal
  - A. Criteris d'atribució
  - B. Tractament processal
- II. La competència genèrica penal
- III. Criteris d'atribució
  - A. Objectiu
  - B. Funcional
  - C. Concrecions
  - D. La competència objectiva ordinària
  - E. Territorial
    - a. Lloc del delictes
    - b. Furs subsidiaris
    - c. Domicili de la víctima
- IV. Tractament processal
- V. Altres possibles alternacions en la fixació definitiva de la competència. La connexió penal

TEMA 3.- LES PARTS ACUSADORES

- I. Concepte de part
  - A. Part en sentit formal
  - B. Classificacions. Pluralitat de parts
- II. Les parts acusadores
- III. El Ministeri Fiscal
  - A. Exercici de l'acció penal
  - B. Capacitat i legitimació
- IV. Els acusadors popular i particular
  - A. Acusador popular
    - a. Requisits subjectius, legitimació
    - b. Requisits objectius
    - c. Requisits d'activitat
  - B. Acusador particular
    - a. Requisits subjectius
    - b. Requisits objectius
    - c. Requisits d'activitat
- V. L'acusador privat
  - a. Requisits subjectius

- b. Requisits objectius
- c. Requisits d'activitat
- VI. Postulació processal dels acusadors

TEMA 4.- LA PART ACUSADA I LES PARTS CIVILS

- I. La part acusada
  - A. Concepte
  - B. Capacitat i legitimació
    - a. Persones físiques
    - b. Persones jurídiques
  - C. Postulació processal
    - a. Defensa tècnica
    - b. Representació processal
- II. La absència del imputat-acusat
  - A. En el procés ordinari
    - a. Declaració de rebel·lia
    - b. Efectes
    - c. Extradició activa
  - B. En el procés abreviat
  - C. En el procés per delictes lleus
- III. Les parts en el procés civil acumulat
  - A. Els actors civils
    - a. Ministeri Fiscal
    - b. Acusador popular
    - c. Acusador particular i privat
    - d. Actor civil
  - B. Els demandats responsables civils
    - a. Responsables directes
    - b. Responsables subsidiaris
    - c. Determinació de la legitimació

TEMA 5.- L'OBJECTE DEL PROCES

- I. L'objecte del procés penal
  - A. Concepte, característiques i rellevància
  - B. La incidència de la qualificació jurídic-penal
- II. Els elements identificadors del objecte del procés
  - A. El fet criminal imputat
    - a. Fixació legal i actes processals de formació
    - b. La identitat del fet i les teories sobre la seua identificació
  - B. La persona acusada
- III. La connexió d'objectes
- IV. L'objecte del procés civil acumulat
  - A. Restitució de la cosa
  - B. Reparació del dany i indemnització de perjudicis

TEMA 6.- LA INSTRUCCIÓ DEL PROCES. ESTRUCTURA ESSENCIAL

- I. Concepte de procediment penal preliminar
  - A. Funcions

- B. Naturalesa jurídica
- C. Principis
- D. Peces
- E. Classes en funció del òrgan competent
  - a. Jutge instructor
  - b. Fiscal instructor
- I. Actes d'iniciació
  - A. Denuncia
  - B. Querella
- II. Parts en la instrucció
  - A. Parts acusadores no públiques
  - B. Investigat o encausat (imputat)
  - C. Dret de defensa del investigat
- III. La actuació de la policia judicial
  - A. Funcions
  - B. Diligències de prevenció
  - C. Atestat policial
  - D. Declaracions davant de la policia judicial
- IV. La imputació
  - A. El processament
  - B. Processos sense imputació formal
- V. Finalització del procediment preliminar

TEMA 7.- EL PROCEDIMENT PRELIMINAR. ACTES D'INVESTIGACIÓ

- I. Concepte
- II. Classes
- III. El nucli essencial de la investigació
- IV. La determinació del delictes i les seues circumstancies
- V. La personalitat del presumpte autor i demés característiques pròpies
- VI. Duració de la instrucció
- VII. Tècniques policials específiques de investigació en la lluita contra la criminalitat organitzada
  - A. Circulació o entrega vigilada de drogues, estupefaents i altres substancies
  - B. L'agent encobert i l'agent encobert informàtic

TEMA 8.- ELS ACTES D'INVESTIGACIÓ NO GARANTITS

- I. Actes d'investigació subjectes a la legalitat ordinària
- II. Documents
- III. Declaració testifical
- IV. Careos
- V. Informes pericials
- VI. Inspecció ocular

TEMA 9.- ELS ACTES D'INVESTIGACIÓ GARANTITS (I)

- I. Constitució i investigació del crim
- II. Declaracions del imputat
  - A. General
  - B. Declaració indagatòria

- C. Practica del interrogatori
- D. La confessió del imputat
- E. Casos especials
- III. Diligencia d'entrada i registre en lloc tancat
  - A. Requisits
  - B. Practica
- IV. Diligencia de registre de llibres i papers
- V. Diligencia de detenció i apertura de la correspondència escrita i telegràfica
  - A. Pressupostos
  - B. Detenció de la correspondència
  - C. Apertura i examen de la correspondència postal
  - D. Utilització dels resultats
- VI. Diligencia de filmació de llocs públics
- VII. Intervencions corporals directes

TEMA 10.- ELS ACTES D'INVESTIGACIÓ GARANTITS (II)

- I. Característica general
- II. Disposicions comuns als moderns actes d'investigació tecnològics
- III. La intervenció de les comunicacions telefòniques i telemàtiques
  - A. Requisits constitucionals
  - B. Requisits de legalitat ordinària
  - C. Dades electròniques de tràfic o associats
- IV. Captació i gravació de comunicacions orals mitjançant la utilització de dispositius electrònics
  - A. Autorització
  - B. Pressupostos
  - C. Control
  - D. Conseqüències del cessament
- V. Utilització de dispositius tècnics de captació de la imatge, de seguiment i de localització
  - A. Objecte
  - B. Autorització
  - C. Duració
  - D. Utilització
- VI. Registre de dispositius d'almacenament massiu d'informació
  - A. Autorització judicial
  - B. Motivació especial
  - C. Límits d'accés
- VII. Registres remots d'equips informàtics
  - A. Pressupostos
  - B. Contingut del auto
  - C. Deure de col·laboració
  - D. Duració
- VIII. Anàlisi del ADN en cas de delictes greus per a inscripció en una base de dades policial

TEMA 11.- LES MESURES CAUTELARS

- I. Mesures cautelars: concepte i característiques
- II. Funció i classes de mesures

- III. Pressupostos
- IV. La detenció com a mesura precauteladora personal
  - A. Concepte
  - B. Modalitats de detenció
    - a. Detenció per particulars
    - b. Detenció policial
    - c. Detenció judicial
    - d. Acordada pel Ministeri Fiscal
  - C. Duració
- V. Entrega del detés i actuacions del jutge
- VI. Garanties i drets del privat de llibertat
  - A. Drets del detés en la LECrim
  - B. El Habeas Corpus

TEMA 12.- MESURES CAUTELARS ESPECIFIQUES

- I. Presó provisional
  - A. Característiques
  - B. Pressupostos
  - C. Modalitats
    - a. Comunicada
    - b. Incomunicada
    - c. Presó provisional atenuada
  - D. Duració
  - E. Indemnització
  - F. Pagament
- II. La llibertat provisional
  - A. Característiques
  - B. Pressupostos
  - C. Obligacions
- III. Mesures de protecció i seguretat de les víctimes de violència de gènere
- IV. Procediment d'adopció de la llibertat i presó provisional
- V. Mesures cautelars patrimonials
  - A. Classes
  - B. Pressupostos i procediment

TEMA 13.- JUDICI ORAL

- I. Judici oral, estructura i principis
- II. La alternativa al enjudiciament
- III. El sobreseïment
  - A. Concepte
  - B. Classes
  - C. Pressupostos del sobreseïment lliure
  - D. Pressupostos del sobreseïment provisional
  - E. Efectes respectius
  - F. Procediment
  - G. Mitjos d'impugnació
- IV. Els pressupostos processals
  - A. Concepte i tractament
  - B. Articles de previ pronunciament
    - a. Declinatòria de jurisdicció

- b. Cosa jutjada
- c. Prescripció del delictes
- d. Amnistia i indult
- e. Falta d'autorització administrativa per a processar a un funcionari

TEMA 14.- JUDICI ORAL (II)

- I. La acusació
  - A. Concepte
  - B. Actes
    - a. Qualificació provisional
    - b. Qualificació definitiva
- II. La defensa
- III. Informes finals
- IV. Conformitat del acusat
  - A. Concepte i naturalesa jurídica
  - B. Classes, regim jurídic i efectes
    - a. Conformitat en procediment preliminar
    - b. Conformitat en escrit d'acusació
    - c. Conformitat en acte de judici oral

TEMA 15.- LA PROVA

- I. Concepte i objecte
- II. Elements típics de la prova
  - A. Presumpció d'innocència
  - B. Carrega de la prova
  - C. Valoració lliure de la prova
- III. Procediment probatori
- IV. Prova amb vulneració de drets fonamentals

TEMA 16.- LA PROVA (II)

- I. Consideracions prèvies
- II. Declaració del encausat
- III. Prova de testis
- IV. Careos
- V. Prova pericial
- VI. Prova documental
- VII. Prova inspecció ocular
- VIII. Indicis

TEMA 17.- LA VISTA ORAL

- I. La vista oral. Delimitació
- II. Assenyalament i citació a la vista oral
- III. Publicitat de les sessions. Regla general i excepcions
- IV. Concentració de les sessions. Excepció: suspensió de la vista
- V. Desenvolupament de la vista oral
- VI. Documentació i constància de la vista oral

TEMA 18.- LA FINALITZACIÓ DEL PROCÉS PENAL

- I. La finalització del procés penal
- II. La sentència penal
  - A. Concepte i classes
  - B. Formació
  - C. Requisits interns
  - D. Contingut
- III. Les qüestions prejudicials
  - A. Concepte
  - B. Classes
  - C. Tractament
  - D. Casos específics

TEMA 19.- MITJOS D'IMPUGNACIÓ

- I. Els mitjos d'impugnació
- II. Els recursos no devolutius
  - A. Reposició
  - B. Reforma
  - C. Suplica
- III. Els recursos devolutius ordinaris
  - A. Revisió
  - B. Apel·lació
  - C. Queixa

TEMA 20.- ELS RECURSOS (II)

- I. El recurs de cassació
- II. Resolucions recurribles en cassació
- III. Motius de cassació
  - A. Per infracció de llei
    - a. Infracció de precepte penal de caràcter substantiu o altra norma semblant (art. 849.1 LECrim)
    - b. Error en la apreciació de la prova basta en documents obrants en autos (art. 849.2 LECrim)
  - B. Per quebrantament de forma
    - a. Defectes del procediment (art. 850 LECrim)
    - b. Defectes en la sentència
  - C. Per infracció de precepte constitucional
- IV. Cassació per a unificació de doctrina
- V. Procediment
  - A. Preparació
  - B. Interposició
  - C. Sustentació
  - D. Decisió

TEMA 21.- ELS EFECTES DEL PROCÉS

- I. Els efectes del procés
- II. La cosa jutjada

- A. Formal
- B. Material
- III. La impugnació de la cosa jutjada
  - A. El judici de revisió
  - B. El recurs d'anul·lació
- IV. Les costes

TEMA 22.- EL PROCES D'EXECUCIÓ

- I. Concepte, naturalesa jurídica i normativa
- II. L'òrgan judicial
- III. El títol executiu
- IV. Incidents de la execució
  - A. Suspensió de la condemna
  - B. Substitució de la pena privativa de llibertat
  - C. Revisió de títols executius per al compliment de penes impostes per delictes connexos
  - D. Suspensió de la execució per trastorn mental del condemnat
  - E. Suspensió de la execució per administració a tràmit del recurs d'empara o petició d'indult
- V. Finalització de la execució
- VI. Execució de les penes privatives de llibertat
- VII. Execució de les demés penes
- VIII. Execució del contingut civil de la sentència

TEMA 23.- ELS PROCESSOS ORDINARIS

- I. Classes
- II. El procediment ordinari per delictes greus
- III. El procediment abreviat
- IV. Procés per al enjudiciament ràpid de determinats delictes
- V. Procediment per delictes lleus

TEMA 24.- ESPECIALITATS PROCEDIMENTALS

- I. Procés per acceptació de decret
- II. Processos en delictes contra la seguretat vial
- III. Processos en delictes per violència de gènere
- IV. Processos contra senadors i diputats. Aforats
- V. Processos per calúnia i injúria
- VI. Processos per delictes comesos per qualsevol medi o suport de publicació o difusió
- VII. La ordre europea de detenció i entrega i la extradició

TEMA 25.- PROCESSOS PENALS ESPECIALS REGULATS FORA DE LA LECRIM I PROCESSOS CIVILS DERIVATS DEL FET PUNIBLE

- I. Processos penals especials regulats en lleis pròpies
  - A. Procés davant el tribunal del Jurat
  - B. Procés amb implicació de menors
  - C. Procés militar

- II. Processos punibles derivats del fet punible
  - A. Procés civil acumulat al penal
  - B. Procés de decomís

VI. VOLUMEN DE TREBALL I CRONOGRAMA

- Setmanes 1 a 4 (inclusive): Introducció a la assignatura i exposició teòrica dels elements essencials del procés penal: competència, les parts, l'objecte del procés i l'inici del procediment preliminar
- Setmanes 5 a 7 (inclusive): Continuació de la exposició teòrica referent al procediment preliminar
- Setmanes 8 i 9 (inclusive): Exposició teòrica dels elements relatius al procés cautelar
- Setmanes 10 a 12 (inclusive): Exposició teòrica sobre el judici oral i mitjos d'impugnació
- Setmanes 13 a 15 (inclusive): Exposició teòrica dels elements essencials relatius al procés d'execució i processos especials

Durant el curs es realitzaran tres practiques avaluables. La data i el contingut seran comunicats per les professores amb antelació.

VI.- BIBLIOGRAFÍA DE REFERENCIA

Bibliografia bàsica:

- MONTERO AROCA, J. / GOMEZ COLOMER, J.L. / BARONA VILAR, S., *Derecho Jurisdiccional III-Proceso Penal*, Valencia, Tirant lo Blanch, última edición.

Bibliografia complementaria:

- DE LA OLIVA, A/ARAGONESES MARTINEZ, S./ HINOJOSA SEGOVIA,R/ MUERZA ESPARZA, J./ TOME GRACIA J.A., *Derecho Procesal Penal*, Madrid, ed. Cendro de Estudios Ramón Areces, última edición.
- MORENO CATENA, V/ CORTES DOMINGUEZ, V. *Derecho Procesal Penal*, Tirant lo Blanch, Valencia, última edición

Legislació bàsica:

- Constitució espanyola
- Llei Orgànica 6/1985, de 1 de juliol, del Poder Judicial
- Llei Enjudiciament Civil
- Llei Enjudiciament Criminal
- Codi Penal

VII.- METODOLOGIA

Les **classes teòriques** es desenvoluparan presencialment mitjançant l'explicació dels punts fonamentals assenyalats en el temari. La dita exposició es farà principalment pel professor però amb la participació activa dels alumnes mitjançant preguntes i cometaris, fruit del treball de preparació de les classes que es deu fer, utilitzant els materials bibliogràfics i legals apuntats i els que l'alumne pugui buscar.

Pel que fa a las **pràctiques**, es podran realitzar de forma presencial en l'aula el dia que s'assenyali prèviament i sobre matèries que s'hagin explicat en classe o es podran realitzar fora de classe. El desenvolupament adequat de las pràctiques fa necessari un treball de preparació previ per part dels alumnes i seran l'instrument d'aplicació dels coneixements adquirits en les classes teòriques, mitjançant l'ús de la legislació i, en el seu cas, jurisprudència, aplicables.

VIII.- AVALUACIÓ

- L'avaluació dels coneixements sobre les matèries del programa se efectuarà:

1º) Mitjançant un examen sobre els coneixements teòrics, que se efectuarà en la data oficial. El valor del **examen de teoria** sobre la nota global de la assignatura es del 70%.

L'examen serà escrit, i constarà de dues parts que es puntuaran sobre una nota de 10:

- Una primera part amb 20 preguntes tipo test. Hi hauran 4 respostes possibles i sols una correcta. Cada resposta correcta valdrà 0,4 punts i per cada resposta incorrecta es restaran 0,2 punts es a dir, per cada 2 males es restarà 1 bona. Aquesta part valdrà 8 punts.
- Una segona part amb i 1-2 preguntes curtes. Depenent de les preguntes que hi hagen, aquestes valdran 1 o 2 punts.

2º) Mitjançant l'avaluació de les **pràctiques** avaluables, que computaran un 30% sobre la nota final. Eixa avaluació es conformarà per las intervencions en classe i la entrega dels casos pràctics.

- Per a que la nota de pràctiques computi a efectes de la nota final es requisit **imprescindible haver superat l'examen teòric**.
- La avaluació de la part pràctica es realitzarà, en primera convocatòria, mitjançant la avaluació continua dels treballs indicats per la professora.
- Per als alumnes que no superen la part practica així avaluada així com per a aquells que no les hagen realitzat els dies assenyalats, es realitzarà un **examen final escrit de caràcter pràctic**.
- Els alumnes que no puguem assistir a classe els dies assenyalats per a fer les practiques deuràn comunicar-ho mitjançant correu electronic a les professores i justificar la seua absència.

